

Comentariul operei Padurea spanzuratilor scrisa de Liviu Rebreanu-prima parte

Publicat in anul 1922 la Editura Cartea Romaneasca, romanul Padurea spanzuratilor "nu pune, in realitate, cu dezvoltari si variatii, decat drama intelectualului ardelean in fata razboiului cu fratii din Regat, tratata si in nuvela Catastrofa" (E. Lovinescu). Criticul considera ca "problema" romanului nu este alta decat cea din nuvela amintita, dupa cum "nici materialul sufletesc al romanului nu e simtitor altul". Mihail Dragomirescu era convins ca "Rebreanu ne da in Padurea spanzuratilor un roman psihologic - unul din cele mai puternice romane psihologice cunoscute". Pe aceeași linie se plaseaza Pompiliu Constantinescu, pentru care romanul este o dovada ca Liviu Rebreanu "si-a mutat axa de orientare din lumea externa, a conflictului dramatic constituit in Ion, in tenebrele constiintei bolnave a lui Apostol Bologa" (Romanul romanesc interbelic).

Daca, la data aparitiei, Padurea spanzuratilor pare sa revolutioneze "romanul nostru analitic", intr-un articol din 1936, lui Serban Cioculescu analiza psihologica i se pare "oarecum primara". O monografie a "incertitudinii chinuitoare" dupa G. Calinescu, roman care are in centrul atentiei "un caz de obsesie" (Vladimir Streinu), Padurea spanzuratilor ar fi, in viziunea lui Al. Piru, o expresie a intentiei autorului de a condamna razboiul purtat de Imperiul Austro-Ungar. In schimb, Paul Georgescu este convins ca volumul nu este "un roman monografic al razboiului", ci, in primul rand, "o confruntare a unor pareri tipice despre sensul vietii cu insasi viata aflata la extrema limita" (Pareri literare).

Dincolo de interesul pe care-l trezeste istoricului literar, geneza romanului atrage in primul rand atentia asupra raportului dintre eul autorului si realitate, un eu orgolios, prea putin dispus sa "reflecte" realitatea - cum s-ar parea - si hotarat, mai ales, sa-i dea o replica acesteia, conturand o "simili-lume", inchisa, un "cosmoid" (L. Blaga) perfect limitat si delimitat de realul infinit. Dupa cum se cunoaste, romanul are ca punct de plecare o fotografie "care reprezenta o padure plina de cehi spanzurati in dosul frontului dinspre Italia". Fotografia retine atentia lui Rebreanu si constituie o provocare a realitatii, un eveniment afectiv in primul rand (, fotografia m-a impresionat puternic"), care genereaza apoi "o constructie cerebrala", constructie ce trebuie sa se umanizeze numai prin "contact cu viata reala".